

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33604
Nom	Estructura social i educació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	Facultat de Magisteri	1	Primer quadrimestre
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	Facultat de Magisteri	1	Primer quadrimestre
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	Facultat de Magisteri	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	3 - Sociedad, familia y escuela	Formació Bàsica
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	3 - Sociedad, familia y escuela	Formació Bàsica
1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-	3 - SOCIEDAD, FAMILIA Y ESCUELA	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
BOX VARELA, ZIRA	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

L'estructura social és la part de la sociologia que estudia els elements bàsics i estables que defineixen la societat i orienten el comportament humà. En l'àmbit educatiu aquesta perspectiva pretén esbossar el camp de relacions socials del que sorgeixen els processos de formació i adquisició de coneixements.

D'aquesta manera, l'assignatura d'Estructura Social i Educació pretén aclarir les relacions establertes entre: a) els comportaments individuals, b) les principals institucions socials (econòmiques, polítiques, culturals), i c) els diversos processos educatius. L'objectiu és presentar els principals corrents teòrics i metodològics que s'enfronten a la dificultat de copsar i interpretar aquestes relacions, i reflexionar críticament al voltant d'ells.

El curs es considera, per tant, una introducció a la mirada sociològica de la realitat educativa. La seua finalitat consisteix a proporcionar les eines i les competències bàsiques per desenvolupar aquesta perspectiva. En el curs del segon any, l'assignatura de Sociologia de l'Educació aprofundirà en algunes de les àrees estudiades.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Els requerits formalment per accedir a la Titulació.

COMPETÈNCIES

1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Mostrar habilitats socials per entendre les famílies i fer-se entendre per aquestes.
- Crear i mantenir llaços de comunicació amb les famílies per incidir eficaçment en el procés educatiu.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar.
- Relacionar l'educació amb el medi i cooperar amb les famílies i la comunitat.
- Promoure i col·laborar en accions dins i fora de l'escola, organitzades per famílies, ajuntaments i altres institucions amb incidència en la formació ciutadana.
- Col·laborar amb els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn social.
- Conèixer l'evolució històrica de la família, els diferents tipus de família, d'estils de vida i educació en el context familiar.
- Observar i explorar l'entorn familiar, natural i social.
- Adquirir habilitats per a la prevenció i la resolució pacífica de conflictes, que els permeten actuar amb autonomia en l'àmbit familiar i domèstic, així com en els grups socials amb què es relaciona.
- Fomentar la convivència dins i fora de l'aula, resoldre problemes de disciplina i abordar la resolució pacífica de conflictes, i contribuir-hi.
- Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no-discriminació de persones amb discapacitat.
- Aprendre a actuar com a orientador de pares, mares o tutors en relació amb l'educació familiar en cada període educatiu i dominar habilitats socials en el tracte i relació amb la família de cada estudiant i amb el conjunt de les famílies.
- Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten els col·legis d'educació infantil i primària, i els seus professionals. Conèixer models de millora de la qualitat amb aplicació als centres educatius.
- Reflexionar en grup sobre l'acceptació de normes i el respecte als altres. Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.

- Exercir les funcions de tutoria i d'orientació amb els estudiants i les seues famílies, atenent les singulars necessitats educatives dels estudiants.

1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent-

- Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Mostrar habilitats socials per entendre les famílies i fer-se entendre per aquestes.
- Crear i mantenir llaços de comunicació amb les famílies per incidir eficaçment en el procés educatiu.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar.
- Relacionar l'educació amb el medi i cooperar amb les famílies i la comunitat.

- Promoure i col·laborar en accions dins i fora de l'escola, organitzades per famílies, ajuntaments i altres institucions amb incidència en la formació ciutadana.
- Col·laborar amb els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn social.
- Conèixer l'evolució històrica de la família, els diferents tipus de família, d'estils de vida i educació en el context familiar.
- Observar i explorar l'entorn familiar, natural i social.
- Adquirir habilitats per a la prevenció i la resolució pacífica de conflictes, que els permeten actuar amb autonomia en l'àmbit familiar i domèstic, així com en els grups socials amb què es relaciona.
- Fomentar la convivència dins i fora de l'aula, resoldre problemes de disciplina i abordar-hi contribuir-hi la resolució pacífica de conflictes.
- Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no-discriminació de persones amb discapacitat.
- Aprendre a actuar com a orientador de pares, mares o tutors en relació amb l'educació familiar en cada període educatiu i dominar habilitats socials en el tracte i la relació amb la família de cada estudiant i amb el conjunt de les famílies.
- Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten els col·legis d'educació infantil i primària, i els seus professionals. Conèixer models de millora de la qualitat amb aplicació als centres educatius.
- Reflexionar en grup sobre l'acceptació de normes i el respecte als altres. Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Exercir les funcions de tutoria i d'orientació amb els estudiants i les seues famílies, atenent les singulars necessitats educatives dels estudiants.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

S'ajusten a les competències enumerades en l'apartat anterior.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Perspectives sociològiques: models d'anàlisi

La naturalesa críticopràctica de la perspectiva sociològica.

Introducció a la metodologia de la investigació científic-social.

- El sistema d'ensenyament com a construcció socio-política i les reformes educatives. Govern escolar i govern familiar.
- Funcions socials de l'escola: adaptació, selecció, diferenciació i integració.
- Transformacions socials del camp escolar.

2. Societat i natura: desigualtat socioambiental, crisi ecològica i tendències actuals

- Reproducció social i reproducció cultural. Breu història de la qüestió social. Emergència de la qüestió socio-ecològica.
- Transformacions socials actuals en el camp de l'educació. Globalització i sostenibilitat.

3. Societat i cultura: processos de socialització

Societat i cultura. Canvi social i canvi cultural. Sistema social i sistema educatiu.

4. Sistema de desigualtats socials: classes i grups socials

Educació i classes socials. Sistema d'ensenyament i estratificació social. Economia y educació. La divisió sexual del treball i les desigualtats de gènere. La divisió social del treball i les desigualtats de classe.

5. Famílies i educació

- Xarxes escolars i familiars. Formes de rendiment escolar i estratègies familiars. Els tipus de família i el problema del fracàs escolar. La diversitat de les expectatives pel que fa als estudiants en les famílies i en els mestres. El problema de la transició de l'escola al treball: diferències segons les famílies.
- La interacció societat-família. Anàlisi estructural de la relació família-escola

6. Gènere i educació

Anàlisi de l'educació amb perspectiva de gènere. Desigualtats educatives per raó de gènere. Escola mixta versus escola coeducativa.

7. Diversitat cultural, migració i educació

La divisió internacional del treball i les desigualtats d'ètnic. Els problemes del sexisme i del racisme. Escola i diversitat cultural.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Per aconseguir els objectius exposats, l'assignatura combina en la seua metodologia una part teòrica i una part pràctica.

La part teòrica s'estructura a partir de les explicacions del o la docent i el material bibliogràfic de referència, sense excloure les aportacions dels propis estudiants mitjançant la síntesi d'aquests materials. En aquesta part resulta indispensable que l'estudiant s'introdueixca en la recerca de referències de caràcter científic, que estiguen adequadament contrastades i reconegudes, i que es familiaritze amb elles.

La part pràctica s'estructura al voltant de diversos exercicis que persegueixen donar un contingut pràctic i empíric als conceptes treballats en la part teòrica. En aquest apartat també es pretén introduir l'estudiant en les metodologies bàsiques de la investigació científica i es demana una aportació personal i original que segueixca els criteris establerts en el curs.

AVALUACIÓ

L'avaluació inclourà dos blocs, cadascun dels quals representa el 50% de la nota; tots dos s'hauran d'aprovar per separat per a superar la convocatòria.

Bloc 1. Activitats, entre les quals hi haurà la lectura d'un llibre.

En termes generals, els criteris per a la correcció dels treballs presentats seran els següents:

En el cas d'exercicis pràctics a l'aula: adequada presentació formal, coherència i capacitat de síntesi en l'exposició dels arguments; profunditat analítica, pertinència dels materials i de les dades utilitzades per a la seua realització, aportacions crítiques i reflexives plantejades.

En cas de treballs en equip: aptitud per a resoldre de forma cooperativa els reptes als que s'ha enfrontat el grup durant la seua realització, adequada presentació, coherència i capacitat de síntesi, rellevància significativa de les fonts documentals i empíriques emprades per tal d'aconseguir els objectius del treball, aportacions crítiques presentades.

Bloc 2. Un examen, que representa el 50% de la nota.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Beltrán, J. y Hernández, F. (coord.)(2011): Sociología de la educación, Madrid, McGraw-Hill.
- Feito, R. (2021): ¿Qué hace una escuela como tú en un siglo como éste?, Madrid, Catarata.
- Fernández Enguita, M. (ed.) (1999): Sociología de la educación, Barcelona, Ariel.
- Fernández Palomares, F. (2003): Sociología de la educación, Madrid, McGraw-Hill.
- García Ferrando, M. (ed) (2021): Pensar nuestra sociedad digital y global. Una invitación a la sociología, Valencia, Tirant lo Blanch.
- Giddens, A. (2007): Sociología, Madrid, Alianza.
- Hernández, F. J.; Beltrán, J.; Marrero, A. (2009): Teorías sobre sociedad, familia y educación. Valencia, Tirant lo Blanch.
- Requena, M. y Salazar, L., Radal, J. (2013): Estratificación social, Madrid, McGraw-Hill.
- Martínez Celorrio, X. (2019): Innovación y equidad educativa. El derecho a aprender como prioridad transformadora, Barcelona, Octaedro.
- Taberner Guasp, J. (ed): Sociología y educación: El sistema educativo en las sociedades modernas. Funciones, cambios y conflictos, Madrid, Tecnos.
- Urraco Solanilla, M. (2023): Sociedad, familia, formación. Elementos para una Sociología de la Educación, Madrid, Catarata.

Complementàries

- Beltrán Llavador, J. (2017): Una educación sociológica. Diez lecciones a través de la conversación, Valencia, Tirant lo Blanch.
- AA.VV., (2007), Espacios de formación: educación y formas de vida social, Alzira, Germània.
- Beltrán Llavador, José; Martínez Morales, Ignacio; Gabaldón Estevan, Daniel (2021) Marc d'Innovació Educativa. Una invitació a participar en el canvi. https://ceice.gva.es/documents/162783553/173597346/Marc_Innovacio_Educativa.pdf
- Beltrán Llavador, José (2021). Paulo Freire en Valencia. Conferencia del día 30 de marzo de 1995 en la Universidad Internacional Menéndez Pelayo. València: Institut de Creativitat i Innovacions Educatives. https://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/79624/handle_10550_79624.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Collins, R. (1989): La sociedad credencialista. Sociología histórica de la educación, Madrid, Akal.
- Costa, X. (2006): Sociología de la cultura y el conocimiento, Tirant lo Blanch, València.
- Durkheim, E. (1989): Educación y sociología, Barcelona, Península.
- Giner, S. (et. al.)(1998),: Diccionario de Sociología, Alianza, Madrid.
- Marx K., Weber M., Durkheim E. et al. (2006): Sociología de la educación: textos e intervenciones de los sociólogos clásicos, Morata, Madrid.
- Mills, C.W. (1986): La imaginación sociológica, México, FCE.
- Bourdieu, P. y Passeron, J.C. (1977): La Reproducción, Barcelona. Laia.
- Calero, J. y Bonal, X (1999): Política educativa y gasto público en España, Barcelona, Pomares Corredor.

- Fernández Enguita (coord.) (2023): Competencia digital docente para la transformación educativa, Madrid, OEI. <https://oei.int/oficinas/secretaria-general/publicaciones/competencia-digital-docente-para-la-transformacion-educativa>.
- RASE. Revista de sociología de la educación. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=11287>
- Grau, Arantxa; Villar, Alícia; Obiol, Sandra (2014): Educació i Gènere, Tirant lo Blanch, València.
- Grau, Arantxa (i unes altres) (2015) Educación y desigualdad social, Tirant lo Blanch, València.
- Hernández, F.J.&A.Villar (2015): Educación y biografías; Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya
- Merino, Rafael (coord.) (2020). RASE-Revista Asociación de Sociología de la Educación. Monográfico: Formación Profesional y género: desigualdades que persisten, algunos cambios y debates pendientes. Vol. 13, nº3. <https://ojs.uv.es/index.php/RASE/issue/view/1204>
- Tonucci, Francesco. (2019) Por qué la infancia. Barcelona, Destino.
- Villar, A.; Colom, F.; Beltrán, J.; Esteban, F.; Martínez, I.; Martínez, R.; Pecourt, J. (2012), Sistema educatiu valencià 1991-2011: expansió, liberalisme i crisi en Arxius de Sociologia, 27, pp. 37-56.
- Villar, A. y Marco, E. (2013), Didáctica de la pantalla III, La universitat en el cine, València, Ed. Germània.
- Willis, P. (1988): Aprendiendo a trabajar. Madrid. Akal.